

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ
ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ**

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

КАФЕДРА НАРОДНОЇ ХОРЕОГРАФІЇ

**ХОРЕОГРАФІЧНА ІМПРОВІЗАЦІЯ У НАРОДНОМУ
ТАНЦІ**

Програма
та навчально-методичні матеріали до дисципліни

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
освітньо-професійної програми
Народна хореографія

Харків, 2024

УДК 793.31.027.5(073)

X 79

Друкується за рішенням науково-методичної ради ХДАК
(протокол № 7 від 16.02.2024 р.)

Рекомендовано науково-методичною комісією ФХМ
(протокол №6 від 25.01.2024 р.)

Рецензенти:

Каріна ОСТРОВСЬКА, завідувач кафедри народної хореографії ХДАК, доцент кафедри народної хореографії ХДАК

Євгенія Янина-Ледовська, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри сучасної та бальної хореографії ХДАК

Укладач:

Ірина МОСТОВА, кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри народної хореографії ХДАК

X 79 **Хореографічна імпровізація у народному танці** : програма та навч.-метод. матеріали до дисципліни для здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищої освіти, галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спец. 024 «Хореографія», освітньо-професійної програми «Народна хореографія» / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т хореограф. мистецтва, Каф. нар. хореографії ; уклад. І. С. Мостова. Харків : ХДАК, 2024. 17 с.

Дисципліна «Хореографічна імпровізація у народному танці» є вибірковим компонентом професійної та практичної підготовки здобувачів вищої освіти. Зміст дисципліни удосконалює балетмейстерські та виконавські навички, розвиває імпровізаційні вміння. Курс розрахований на здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, слухачів системи підвищення кваліфікації та післядипломної освіти.

УДК 793.31.027.5(073)

© Харківська державна академія культури, 2024 рік
© Мостова І. С., 2024 рік

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. АНОТАЦІЯ ТА ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО КУРС

«Хореографічна імпровізація у народному танці» - вибірковий компонент професійної та практичної підготовки, який вивчається у 8 семестрі. Мова викладання – українська.

Навчальний курс спрямований на удосконалення імпровізаційних компетентностей в народному та народно-сценічному танці. Формування імпровізаційних навичок спирається на досконале знання народного танцю різних, національностей, особливостей побудови композиції фольклорних та народно-сценічних танців, історичних та соціокультурних аспектів розвитку певної країни. Дисципліна удосконалює балетмейстерські навички, що були отримані протягом навчання, розвиває виконавську майстерність, техніку, емоційну виразність, вміння створювати хореографічні образи відповідно до національності, реалізовувати музичні твори виразними засобами хореографічного мистецтва. Форма проведення занять: лекції, практичні та самостійна робота. Теоретична частина дисципліни формує необхідні знання з методики імпровізації та надає базові поняття. Практичні заняття удосконалюють та розвивають балетмейстерські здібності, підвищують виконавські та виразні можливості танцівників, формують імпровізаційні навички та вміння. Самостійна робота здобувачів вищої освіти розрахована відповідно до стандартів вищої освіти.

Навчальний курс закладає фундамент для подальшої практичної балетмейстерської діяльності, розвиває фантазію, комунікативність, вміння співпрацювати в команді, формує необхідні керівницькі навички, розвиває просторове бачення, вміння передавати характер та створювати нові комбінації та рухи відповідно до певної національності.

В процесі навчання здобувач вищої освіти опановую методи імпровізації, знайомиться з теоретичними аспектами імпровізаційної діяльності, опановує основні вправи, засвоює принципи імпровізації в просторі, роботи в парі, вивчає теоретичні аспекти масової імпровізації, вчиться створювати етюди, спираючись на методи імпровізації.

Засвоєні на достатньому рівні знання та вміння дозволяють удосконалити процес створення авторських танців, імпровізувати відповідно до почутого музичного матеріалу, характеру, обставин, національності та інших умов створення перформативного видовища. Окрім того, дисципліна знайомить з розробками у галузі хореографічної імпровізації видатних балетмейстерів України та Світу.

Здобувач підвищую свою здатність мобільно створювати танцювальні комбінації, етюди та хореографічні твори, а також розвиває власний балетмейстерський смак.

Передумовами вивчення дисципліни є засвоєння базових балетмейстерських навичок, опанована система виконання класичного танцю, вивчення основ народно-сценічного та українського народного танцю.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів - 3 (8 семестр – 3 кредити)	Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»	Вибіркова
Загальна кількість годин - 90	Спеціальність 024 «Хореографія» Освітня програма «Народна хореографія»	Рік підготовки:
		4-й
		Семестр
		8-й
		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2; самостійна робота студента – 4	Ступінь «Бакалавр»	4 год.
		Практичні
		26 год.
		Індивідуальні завдання:
		Самостійна робота
		60 год.
Вид контролю		
		екзамен

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: 30 / 60

2.МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

«Хореографічна імпровізація у народному танці» - вибіркова навчальна дисципліна, загальним обсягом – 3 кредити.

Мета – формування та удосконалення імпровізаційних навичок.

Засвоюючи основні завдання дисципліни здобувач вищої освіти опановує наступні **спеціальні компетентності**: здатність застосовувати теорію та сучасні практики хореографічного мистецтва, усвідомлення його як специфічного творчого відображення дійсності, проектування художньої реальності в хореографічних образах; здатність оперувати професійною термінологією в сфері фахової хореографічної діяльності (виконавської, викладацької, балетмейстерської та організаційної); здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків для забезпечення освітнього процесу в початкових, профільних, фахових закладах освіти; здатність сприймати новітні концепції, усвідомлювати багатоманітність сучасних танцювальних практик, необхідність їх осмислення та інтегрування в актуальний контекст з врахуванням вітчизняної та світової культурної спадщини; здатність здійснювати репетиційну діяльність, ставити та вирішувати професійні завдання, творчо співпрацювати з учасниками творчого процесу; здатність забезпечувати високий рівень володіння танцювальними техніками, виконавськими прийомами, застосовувати їх як виражальний засіб; здатність застосовувати набуті виконавські навички в концертно-сценічній діяльності, підпорядковуючи їх завданням хореографічного проекту; здатність дотримуватись толерантності у міжособистісних стосунках, етичних і добродійних взаємовідносин у сфері виробничої діяльності; здатність враховувати економічні, організаційні та правові аспекти професійної діяльності.

Вивчення дисципліни передбачає набуття наступних **програмних результатів**: розуміти хореографію як мистецький феномен, розрізнати основні тенденції її розвитку, класифікувати види, напрями, стилі хореографії; володіти термінологією хореографічного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом; розуміти хореографію як засіб ствердження національної самосвідомості та ідентичності; використовувати інноваційні технології, оптимальні засоби, методики, спрямовані на удосконалення професійної діяльності, підвищення особистісного рівня володіння фахом; розуміти і вміти застосовувати на практиці сучасні стратегії збереження та примноження культурної спадщини у сфері хореографічного мистецтва; володіти принципами створення хореографічного твору, реалізуючи практичне втілення творчого задуму відповідно до особистісних якостей автора; мати навички використання традиційних та інноваційних методик викладання фахових дисциплін; аналізувати і оцінювати результати педагогічної, асистентсько-балетмейстерської, виконавської, організаційної

діяльності; мати навички викладання фахових дисциплін, створення необхідного методичного забезпечення і підтримки навчання здобувачів освіти; знаходити оптимальні підходи до формування та розвитку творчої особистості; знаходити оптимальні виконавські прийоми для втілення хореографічного образу; вдосконалювати виконавські навички і прийоми в процесі підготовки та участі у фестивалях і конкурсах.

Критерієм засвоєння теоретичного та практичного матеріалу дисципліни «Хореографічна імпровізація у народному танці» можна вважати досягнення мінімального порогового рівня у 60 балів.

2. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Форми навчання: лекційні та практичні заняття, самостійна робота, контрольні заходи.

Методи навчання: словесні (розповідь, пояснення), наочні (ілюстрація, демонстрація), методи стимулювання і мотивації, методи пересічної перевірки знань на практиці (передбачає виконавську демонстрацію здобувачем).

3. ЗМІСТ І СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретичні засади курсу «Хореографічна імпровізація у народному танці» та його місце в системі професійної освіти.

Тема 1. Мета і завдання курсу «Хореографічна імпровізація у народному танці». Визначення мети та завдань дисципліни, аналіз програмних результатів. Ознайомлення зі структурою дисципліни, критеріями оцінювання.

Тема 2. Основні принципи та методи імпровізації.

Імпровізація в системі хореографічної освіти. основні принципи та методи імпровізації. Дотичність імпровізації у народно-сценічному танці. Історичний аспект походження імпровізації у народному танці.

Розділ 2. Практичні засади хореографічної імпровізації у народному танці.

Тема 3. Значення музики та її місце в уроці з імпровізації.

Особливості підбору та аналізу музичного матеріалу. Робота з відтворенням музичного матеріалу виразними засобами хореографічного мистецтва.

Тема 4. Основні вправи з імпровізації. Принципи підготовки тіла танцівника.

Опанування методик розігріву. Створення розігріву. Осягнення принципів імпровізації у народному танці через вивчення основних вправ та підходів.

Тема 5. Просторова організація рухів.

Опанування методикою побудови просторової композицій в контексті імпровізації.

Розділ 3. Композиційно-просторова організація імпровізації.

Тема 6. Парна та масова імпровізація у народно-сценічному танці.

Ознайомлення з принципами взаємодії декількох танцівників, одночасного переміщення, поліфонії у імпровізації. Удосконалення народно-сценічної імпровізації техніками та методами контактної імпровізації.

Тема 7. Етюдна робота.

Опанування методикою імпровізаційної роботи в етюдній формі. Поєднання просторової та лексичної імпровізації.

4.2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
го		л	п	се м	інд	с.р
1	2	3	4	5	6	7
4 курс 8 семестр						
Розділ 1. Теоретичні засади курсу «Хореографічна імпровізація у народному танці» та його місце в системі професійної освіти.						
Тема 1. Мета і завдання курсу «Хореографічна імпровізація у народному танці».	6	2				4
Тема 2. Основні принципи та методи імпровізації.	6	2				4
Розділ 2. Практичні засади хореографічної імпровізації у народному танці.						
Тема 3. Значення музики та її місце в уроці з імпровізації.	6		2			4
Тема 4. Основні вправи з імпровізації. Принципи підготовки тіла танцівника.	18		6			12
Тема 5. Просторова організація рухів.	18		6			12
Розділ 3. Композиційно-просторова організація імпровізації.						
Тема 6. Парна та масова імпровізація у народно-сценічному танці.	18		6			12
Тема 7. Етюдна робота.	18		6			12
Усього	90	4	26			60

4. ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ

Практичне заняття № 1.

Тема: Значення музики та її місце в уроці з імпровізації.

Мета вивчення: Опанувати специфіку підбору музики та роботи з нею.

Література: 1-9

Обладнання:

1. Інтернет-ресурси
2. Конспект лекцій

Питання до контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Охарактеризувати специфіку підбору музичного матеріалу.
2. Назвати особливості створення плейлисту до занять відповідно до теми.
3. Розкрити особливості музичного аналізу.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Оволодіти теоретичним знанням з підбору музичного матеріалу.

Завдання 2. Підібрати музичний матеріал та зробити його музичний аналіз.

Практичне заняття № 2

Тема: Основні вправи з імпровізації. Принципи підготовки тіла танцівника.

Мета вивчення: вивчення основних вправ імпровізації

Література:

1-9 Обладнання:

1. Інтернет-ресурси
2. Конспект лекцій
3. Музична апаратура, або музичний інструмент

Питання до контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Назвати вправи та принципи імпровізації, їх застосування відповідно до народного танцю.
2. Назвати принципи підготовки тіла танцівника до уроку.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Оволодіти теоретичними знаннями за темою.

Завдання 2. Опанувати основні принципи імпровізації, методи імпровізації та оволодіти вправами.

Завдання 3. Створити вправи для підготовки тіла танцівника для занять з імпровізації у народно-сценічному танці

Практичне заняття № 3.

Тема: Просторова організація рухів.

Мета вивчення: Опанування специфіки роботи з простором та у просторі.

Література: 1-9

Обладнання:

1. Інтернет-ресурси
2. Конспект лекцій
3. Музична апаратура, або музичний інструмент

Питання до контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Поняття просторової організації руху.
2. Основні принципи роботи з простором.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Оволодіти теоретичними знаннями за темою.

Завдання 2. Виконати та проаналізувати вправи з просторової імпровізації.

Практичне заняття № 4.

Тема: Парна та масова імпровізація у народно-сценічному танці.

Мета вивчення: опанування специфікою парної та масової імпровізації

Література: 1-9

Обладнання:

1. Інтернет-ресурси
2. Конспект лекцій
3. Музична апаратура, або

музичний інструмент

Питання до контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Принципи та поняття парної імпровізації
2. Масова імпровізація як форма імпровізації

Хід практичної роботи

Завдання 1. Оволодіти теоретичними знаннями за темою.

Завдання 2. Опанувати принципами парної імпровізації: контактної та безконтактної.

Завдання 3. Засвоїти принципи масової імпровізації у народно-сценічному танці

Практичне заняття № 5.

Тема: Етюдна робота

Мета вивчення: Використання навичок імпровізації в етюдній роботі

Література: 1-9

Обладнання:

1. Інтернет-ресурси
2. Конспект лекцій
3. Музична апаратура, або музичний інструмент

Питання до контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Етюд: поняття та різновиди
2. Специфіка створення етюдів

Хід практичної роботи

Завдання 1. Оволодіти теоретичними знаннями за темою.

Завдання 2. Створити етюди, спираючись на принципи та методику імпровізації.

6. ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Самостійне заняття № 1

Тема: Мета і завдання курсу «Хореографічна імпровізація у народному танці».

Мета вивчення: Ознайомлення з метою та завданнями курсу

Література: 1-9

Обладнання:

1. Інтернет-ресурси
2. Конспект лекцій

Питання до контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Програмні результати навчання.
2. Компетентності.
3. Мета та завдання курсу

Хід практичної роботи

Завдання 1. Визначити мету дисципліни.

Завдання 2. Сформувати основні завдання курсу.

Завдання 3. Визначити навички, що ними має оволодіти студент в процесі засвоєння дисципліни.

Самостійне заняття № 2

Тема: Основні принципи та методи імпровізації.

Мета вивчення: Засвоєння теоретичних знань щодо принципів та методів імпровізації

Література: 1-9

Обладнання:

1. Інтернет-ресурси
2. Конспект лекцій

Питання до контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Назвати принципи імпровізації.
2. особливості імпровізації у народному танці.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Визначити основні терміни і поняття

Завдання 2. Розкрити основні методи та принципи імпровізації

Завдання 3. Окреслити специфіку імпровізаційної діяльності в народному танці

Самостійне заняття № 3.

Тема: Значення музики та її місце в уроці з імпровізації.

Мета вивчення: Опанувати специфіку підбору музики та роботи з нею.

Література: 1-9

Обладнання:

1. Інтернет-ресурси
2. Конспект лекцій

Питання до контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Охарактеризувати специфіку підбору музичного матеріалу.
2. Назвати особливості створення плейлисту до занять відповідно до теми.
3. Розкрити особливості музичного аналізу.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Оволодіти теоретичним знанням з підбору музичного матеріалу.

Завдання 2. Підібрати музичний матеріал та зробити його музичний аналіз.

Самостійне заняття № 4

Тема: Основні вправи з імпровізації. Принципи підготовки тіла танцівника.

Мета вивчення: вивчення основних вправ імпровізації

Література: 1-9

Обладнання:

1. Інтернет-ресурси
2. Конспект лекцій
3. Музична апаратура, або музичний інструмент

Питання до контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Назвати вправи та принципи імпровізації, їх застосування відповідно до народного танцю.

2. Назвати принципи підготовки тіла танцівника до уроку.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Оволодіти теоретичними знаннями за темою.

Завдання 2. Опанувати основні принципи імпровізації, методи імпровізації та оволодіти вправами.

Завдання 3. Створити вправи для підготовки тіла танцівника для занять з імпровізації у народно-сценічному танці

Самостійне заняття № 5.

Тема: Просторова організація рухів.

Мета вивчення: Опанування специфіки роботи з простором та у просторі.

Література: 1-9

Обладнання:

1. Інтернет-ресурси
2. Конспект лекцій
3. Музична апаратура, або музичний інструмент

Питання до контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Поняття просторової організації руху.
2. Основні принципи роботи з простором.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Оволодіти теоретичними знаннями за темою.

Завдання 2. Виконати та проаналізувати вправи з просторової імпровізації.

Самостійне заняття № 6.

Тема: Парна та масова імпровізація у народно-сценічному танці.

Мета вивчення: опанування специфікою парної та масової імпровізації

Література: 1-9

Обладнання:

1. Інтернет-ресурси
2. Конспект лекцій
3. Музична апаратура, або музичний інструмент

Питання до контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Принципи та поняття парної імпровізації
2. Масова імпровізація як форма імпровізації

Хід практичної роботи

Завдання 1. Оволодіти теоретичними знаннями за темою.

Завдання 2. Опанувати принципами парної імпровізації: контактної та безконтактної.

Завдання 3. Засвоїти принципи масової імпровізації у народно-сценічному танці

Самостійне заняття № 7.

Тема: Етюдна робота

Мета вивчення: Використання навичків імпровізації в етюдній роботі

Література: 1-9

Обладнання:

1. Інтернет-ресурси
2. Конспект лекцій
3. Музична апаратура, або музичний інструмент

Питання до контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Етюд: поняття та різновиди
2. Специфіка створення етюдів

Хід практичної роботи

Завдання 1. Оволодіти теоретичними знаннями за темою.

Завдання 2. Створити етюди, спираючись на принципи та методику імпровізації.

7. ПИТАННЯ ДО ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ

1. Визначення поняття «імпровізація».
2. Основні цілі та мета даної дисципліни.
3. Структура та наповнення уроку.
4. Танцювальна імпровізація як засіб розвитку творчих здібностей і творчої фантазії.
5. Методика розвитку фізичних можливостей танцівника.
6. Особливості підбору музичного матеріалу.
7. Створення плейлиста на задану тематику уроку.
8. Приклади основних прийомів в імпровізації.
9. Охарактеризувати танцювальні техніки.
10. Види імпровізації. Особливості роботи всередині них.
11. Що таке структура в імпровізації?
12. Характеристика то особливості зовнішніх та внутрішніх структур.
13. Хореографічні форми в виконанні імпровізації.
14. Варіанти рішень просторово-пластичних форм в імпровізаціях.
15. Особливості написання партитур для імпровізаційних завдань.

16. Етюдні форми

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

8.1. Форми контролю

Усне опитування, практичне виконання завдань, поточний практичний контроль, екзамен.

Оцінювання здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системної всебічності та професійної спрямованості контролю. Зазначені форми контролю мають сприяти підвищенню мотивації здобувачів вищої освіти до навчально-пізнавальної діяльності. Відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається усному та практичному контролю.

8.2. Розподіл балів, які отримують студенти

Розділ 1		Розділ 2			Розділ 3		Екзамен	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	24	100
3	3	8	13	13	13	23		

Розподіл балів за формами контролю.

- відвідування заняття (пара) — 1; 17 пар — до 17 балів, 34 пари – до 34 б.
- виконання практичного завдання — 7-10; 3 практичних завдання — до 30 б.
- усне опитування — 1-2; 3 усних опитування — до 6 балів
- практичний поточний контроль – 6-10 балів; 2 поточних практичних контролю – до 20 балів.

Можлива кількість балів, набраних до підсумкової форми контролю:

Екзамен — від 60 до 76 балів (включно). Екзаменаційний білет містить два питання, які оцінюються по 12 балів кожний, екзамен – 24 балів.

8.3. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Пакет навчально-методичного забезпечення:

- робоча програма;
- конспект лекцій;
- методичні рекомендації до практичних занять;
- методичні рекомендації до самостійних занять; Відеоматеріали академічних показів та відкритих уроків

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Безклубенко С. Д. Мистецтво: терміни та поняття: енциклоп. вид.: у 2 т. Т. 2 (М–Я). Київ : Інститут культурології НАМ, 2010. 256 с.
2. Голдріч О. С. Хореографія / О. С. Голдріч. — Львів : Край, 2003. — 158 с.
3. Грек В. Імпровізація в хореографії: поліаспектність проявів / Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв: зб. наук. пр., 2019, №2 (2019), с. 463-466
4. Колногузенко Б. Хореографічне мистецтво / Борис Колногузенко. – Х. : ХДАК, 2008. – 232 с.
5. Мистецтво балетмейстера [Електронний ресурс] : конспект лекцій з дисципліни, галузь знань 02 "Культура і мистецтво", спец. 024 "Хореогр.", освітня програма "Нар. хореогр.", ступінь "Бакалавр" / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т хореогр. мистецтва, Каф. нар. хореогр. ;

уклад.: К. Б. М., Мостова І. С. ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т хореогр. мистецтва, Каф. нар. хореогр. ; [уклад.: Колногузенко Б. М., Мостова І. С.]. — Харків : ХДАК, 2019. — 98 с.

6. Мистецтво балетмейстера [Електронний ресурс] : програма та навч.-метод. матеріали до дисципліни для здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищ. освіти освітньо-проф. програми "Нар. хореогр." / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури, Каф. нар. хореогр. ; [уклад.: Ірина Мостова, Людмила Філь]. — Харків : ХДАК, 2021. — 50 с.

7. Хоцянівська Л. Ф., Рехвіашвілі А. Ю. Методика виконання імпровізації та контактної імпровізації: навчальний посібник. Київ : КНУКіМ, 2017. 104 с.

8. Хоцяновська Л. Ф. Імпровізація як засіб розвитку творчих здібностей на уроках з мистецтва балетмейстера. Культура України. Серія «Мистецтвознавство». 2018. Вип. 59. С. 240–245.

9. Янина-Ледовська Є. В. Напрямки та тенденції розвитку контактної імпровізації у контексті сучасної хореографії. Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. 2010. № 1. С. 247–249.

Додаткова

10. Ann Cooper Taken by surprise: a dance improvisation reader / Cooper Ann, Gere David. – 2003. – 279 pages
11. Lynne Anne Blom The Moment Of Movement: Dance Improvisation / Blom Lynne Anne, Tarin Chaplin. – 1988. – 256 pages
12. Melinda Buckwalter Composing while Dancing: An Improviser's Companion / Buckwalter Melinda. – 2010. – 231 pages
13. Lynne Anne Blom The Intimate Act of Choreography / Blom Lynne Anne. – 1982. – 256 pages
14. Vida Midgelow The Oxford Handbook of Improvisation in Dance / Midgelow Vida. – 2019. – 256 pages
15. Danielle Goldman I Want to Be Ready: Improvised Dance as a Practice of Freedom / Goldman Danielle. – 2010. – 186 pages
16. Justine Diane Reeve Dance Improvisations: Warm-Ups, Games and Choreographic Tasks / Reeve Justine Diane. – 2011. – 184 pages
17. Darla Johnson The Art of Listening: Intuition & Improvisation in Choreography / Johnson Darla. – 2012. – 300 pages

Інформаційні ресурси

18. Бібліотека Харківської державної академії культури
19. Харківська міська спеціалізована музично-театральна бібліотека імені К. С. Станіславського
20. Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка
21. Інтернет-ресурси

Навчальне видання

**ХОРЕОГРАФІЧНА ІМПРОВІЗАЦІЯ У НАРОДНОМУ
ТАНЦІ**

Програма та навчально-методичні матеріали

Укладач:

МОСТОВА Ірина Сергіївна, кандидат мистецтвознавства,
старший викладач кафедри народної хореографії

Друкується в авторській редакції

Комп'ютерний набір Мостова І. С.

Формат 60x84/16, Гарнітура
«Times» Папір офсетний. Друк
цифровий.
Ум. друк. арк. 2,5 Тираж 50 прим. Зам № 0302

Надруковано в копіювальному центрі ФОП Іванової М. А.,
Свідоцтво В01 №057818 м. Харків, вул. Римарська, 3/5
Т. (057) 764-93-64, 755-79-12